AMIGOE DI CURAÇAO

KOOPT STEEDS BIJ L. P. PIETERS.

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeverij en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

De Fransen houden „die Wacht am Rhein".

Geilenkirchen veroverd.

Japans slagschip en kruiser bij Borneo getroffen.

U.S.A.-BISSCHOPPEN TEGEN DUMBARTON OAKS.

De katholieke Bisschoppen in de Verenigde Staten hebben verklaard, dat een internationale vredesorganisatie gegrondvest moet zijn op de zedenwet. Zij wezen de machtspolitiek van de hand. In hun verklaring verluidt het, dat de Veiligheidsraad als bedoeld door Dumbarton Oaks geen instrument voor imperialistische overheersing door een paar machtige landen moet worden. „Geen land mag richten over zijn eigen geval". De Sovjet-Unie heeft er steeds opgestaan, dat de Grote Mogendheden deel zullen nemen aan de Veiligheidsraad en ook medestemmen, zelfs wanneer zij zelve worden aangeklaagd wegens agressie. Dit nl. zou tengevolge hebben, dat een Grote Mogendheid haar veto kon uitspreken over gezamenlijk optreden tegen zichzelve. Voorgesteld werd immers dat slechts opgetreden zal worden bij eenstemmigheid van de Grote Mogendheden.

De Bisschoppen noemen geen enkel land bij name, maar zeiden: „Wij houden, dat als er echte en blijvende wereldvrede zal komen, de internationale organisatie als voorwaarde tot het lidmaatschap moet stellen trouw aan en eerbied voor de wet, in feite voor de onvervreemdbare rechten van den mens, het gezin en de minderheden in burgerlijk en godsdienstig leven. Ons geslacht moet weten, dat tyrannie in welk land ook de wereldvrede bedreigt. Men kan niet rekenen op een land, dat aan zijn eigen volk het volle genot weigert van onvervreemdbare menselijke rechten. Men kan er niet op betrouwen dat zulk een land in de internationale gemeenschap zal medewerken aan de handhaving van een vrede, welke gegrondvest is op de erkenning van de nationale vrijheid. Zulk een land zal zijn eigen zelfzuchtige internationale politiek nastreven en aan de internationale samenwerking slechts lippendienst bewijzen."

De verklaring werd aangenomen op de Jaarlijkse Conferentie van het Noordamerikaanse episcopaat. De verklaring vroeg ook om een Wereldhof, welks gezag niet alleen raadgevend maar strict rechterlijk zal zijn. Zulk een Hof moet het recht hebben de tenuitvoerlegging van zijn vonnissen te vragen.

De verklaring werd namens het Noordamerikaanse episcopaat ondertekend door het bestuur van de National Welfare Conference, nl. Hunne Hoogwaardige Excellentiën, de Monsignore Edward Mooney, aartsbisschop van Detroit; Samuel Stritch, aartsbisschop van Chicago, Francis Spellman, aartsbisschop van New York; John McNicholas O.P., aartsbisschop van Cincinnati; John Gregory Murray; aartsbisschop van Saint Paul, Minnesota; John Mitty, aartsbisschop van San Francisco en Joseph Rummel, aartsbisschop van New Orleans. (Washington, (AP) 20.11).

[Reeds in onze beschouwing over het indertijd door ons gepubliceerde ontwerp-wereldorganisatie van Dumbarton Oaks hebben wij erop gewezen, dat de grote mogendheden alles en de kleine niets te vertellen hebben. Dat een land rechter zal zijn over een geschil waarin het zelf betrokken is, is te dwaas om er woorden aan te verspillen. Ook wezen wij er reeds op, dat de overwichtspolitiek immer tot een nieuwe oorlog leidt en dat de enige stabiele grondslag de zedenwet is. In dit verband zij gewezen op het precies op tijd verschenen hoofdartikel in „Lux" van deze maand, waarin de vredeswerkzaamheid der laatste pausen gerecenseerd wordt en waar o.a. gezegd wordt:

„Doch het soort vrede dat wij zullen krijgen is van even groot belang als het winnen van de oorlog. Een vrede gebaseerd op vrees, haat, verovering en machtsevenwicht, is niet waard opoffere en allerminst, dat men er voor sterve.

Een vrede uitsluitend gebaseerd op materiële beginselen, herziening van territoriale grenzen om te voldoen aan nationalistische heerszucht, zal niet meer zijn dan een wapenstilstand. En toch al die vredesplannen komen niet verder dan de schepping van een werelds Walhalla, waarin de mens zal moeten leven van brood alleen."

Ook zeide de Heilige Vader in Zijn kerstboodschap van 1941: „het is onvermijdelijk, dat machtige staten vanwege hun grote invloed, een leidende rol spelen in de formering van economische groepen, waaronder niet alleen zij zelf vallen, maar ook kleinere en zwakkere staten. Maar niettemin blijft het vaststaan, dat in het belang van het algemeen, zij even goed als alle anderen de rechten van deze kleine staten eerbiedigen op het gebied van politieke vrijheid, economische ontwikkeling en gelijke bescherming in het geval van conflicten tussen de volken, en op het gebied van neutraliteit, waarop zij recht hebben, ingevolge de natuurlijke, zowel als de internationale wetten.]

Heden wordt gemeld, dat het Franse 1e leger door de pas van Belfort getrokken is en de Rijn bereikt heeft. Op bovenstaand kaartje ziet men het begin van de aanval, waarbij o.a. Montbeliard veroverd werd. Iets Noordelijker maakt het Noordamerikaanse 7e leger ook goede winsten in de richting van de Rijn.

HET OFFENSIEF IN WEST-EUROPA.

door

William Frye.

De Geallieerde legers komen vooruit in alle sectoren van het vlammende Westfront en de radio van Parijs deelde mede, dat de Franse troepen de Rijn bereikt hebben na te zijn gestormd door de pas van Belfort.

In de slag om de Siegfried-linie te doorbreken ten Oosten van Aken drongen de Britse en Noordamerikaanse strijdkrachten vooruit achter een stortvloed van bommen en granaten en namen zij verschillende dorpen. De linies werden 2½ kilometer voorbij het veroverde Geilenkirchen geduwd.

Geilenkirchen is van den vijand gezuiverd en de Noordamerikaanse en Britse troepen houden een linie op 2000 tot 3000 meter ten Noorden en Noord-Oosten van de stad op de weg naar München-Gladbach. Het Geallieerde communiqué deelt mede, dat men op een toenemende vijandelijke tegenstand stuit in de opmars voorbij Geilenkirchen. Geallieerde troepen moesten hedenmorgen ook vijandelijke tegenaanvallen met tanks afslaan.

Vlak ten Zuiden van deze sector drongen eenheden van het Noordamerikaanse 9e leger verder Duitsland binnen en zonden zij haar pantserstrijdkrachten vooruit tot de dorpen Durboslar, Sleiden, Kinzweiler, St. Joris en Freilldenhoven. Gisteren veroverden zij Setterich en rukten zij Weiden binnen. Ook werden de buitenwijken van Epweiler en Warden bereikt.

Het Noordamerikaanse 1e leger dat deelneemt aan de grote opmars om een corridor van Aken naar Keulen open te slaan, wierp zich op de krachtig verdedigde stad Eschweiler na in de duisternis door de bossen te zijn geglipt en de overheersende heuvelkring bij de stad Zondagmorgen te hebben veroverd. Een bericht uit Berlijn via Stockholm zeide, dat Eschweiler het hoofddoel van de aanval is in de sector van Aken en dat een felle slag woedt rondom de verdedigingsstellingen van de stad. Het communiqué uit Eisenhowers Hoofdkwartier meldt de inneming van Hamich en Hasterath.

De troepen van Montgomery, die in het Zuid-Oosten van Nederland aanvallen, hebben het beboste gebied tussen Helden en Kessel schoon geveegd en verkenningselementen hebben de Maas bij Kessel bereikt. Ten Noorden van Meiel trokken de troepen over het kanaal van Deurne.

De troepen van Pattons derde leger zijn verder getrokken over de Duitse grens bezuiden het drielandenpunt.

De omsingeling van Metz is intussen voltooid. Aan de Oostelijke rand van de stad hebben de troepen uit het Noorden en Zuiden aansluiting gemaakt. Eenheden van de Duitse 'Volkssturm' bieden voornamelijk tegenstand in Metz en enkele der vijandelijke forten zijn nog in werking. Duikbommenwerpers helpen hier de Geallieerde troepen. Verder naar het Zuiden bevinden de Noordamerikaanse eenheden zich in Dieuze. Ten Noorden en Zuid-Oosten van Blamont werden vorderingen van enkele kilometers gemaakt tegen een matig verzet. Nog 11 steden werden veroverd in het gebied verder ten Zuiden, waaronder Rechicourt, Harbouey en Badenviller. In de Vogezen werd Gerardmer bevrijd.

Het Geallieerde Hoofdkwartier bevestigde nog niet het bericht van de Parijse radio, volgens hetwelk de Franse troepen de Rijn bereikt hebben. Het communiqué zeide echter, dat zij zich gisteravond op ongeveer 30 kilometer van de rivier bevonden na „bijna door de pas van Belfort" getrokken te zijn en Sappois te hebben bereikt.

De radio van Parijs maakte ook melding van een „officiële bekendmaking uit het Hoofdkwartier van het Franse 1e leger, waarin gezegd werd, dat twee Franse divisies hedenmorgen Belfort binnenrukten. Verder zeide de verklaring: „De opmars naar Mulhouse duurt voort. Hedenavond zullen Franse schildwachten voor de eerste maal in deze oorlog de wacht houden aan de Rijn."

Langs het gehele front wordt het offensief krachtig gesteund door Geallieerde middelzware en lichte bommenwerpers, jagerbommenwerpers en jagers met raketkanonnen. De vijandelijke voorraadlinies werden aangevallen van Nijmegen tot de Zwitserse grens. Zij vernielden locomotieven, spoorwegwagons en vrachtauto's en sneden de spoorlijnen op wel vijftig plaatsen door. De verkeers- en de spoorbrug bij Venlo werden getroffen alsook spoorwegdoelen te Kempen en Viersen. Negen steden in de sector van Geilenkirchen en Aken werden gebombardeerd en beschoten door jagerbommenwerpers, terwijl middelzware bommenwerpers vier verdedigde dorpen nabij Düren troffen en lichte bommenwerpers samenscholingen van troepen te Baal bestookten.

Ten Oosten van de pas van Belfort werd de mooie brug te Meurenberg onder vuur genomen door middelzware bommenwerpers. Het voorraaddepot van Zabern op 30 kilometer ten Noord-Westen van Straatsburg, het artillerie-depot te Pirmasens en twee vijandelijke radiostations behoorden voorts tot de doelen van de dag. Van alle luchtoperaties werden 29 jagers en 3 bommenwerpers vermist, doch het is bekend, dat de bestuurders van 4 jagers zich in veiligheid bevinden (Londen, (AP) 20.11).

Het nieuws van vandaag

In de afgelopen nacht hebben de Fransen „die Wacht am Rhein" gehouden. Een officiële verklaring van Generaal de Lattré de Tassigny, Bevelhebber van het Franse 1e leger, zeide, dat gisteravond bij het invallen van de duisternis de Rijn bereikt werd na een opmars door de pas van Belfort. De juiste punten waar de Rijn — welke langs de Frans-Duitse grens loopt — bereikt werd zijn niet genoemd. Doch men kan aannemen, dat dit geschiedde tussen Mulhouse en de Zwitserse grens. Belfort is hedenmorgen bereikt en de Duitse verdediging in deze sector van het Westfront in Europa is vrijwel geheel ingestort.

Overigens hebben de Geallieerde legers tijdens het weekeinde langs het gehele front vorderingen gemaakt: in Nederland, in Duitsland en in Frankrijk. De belangrijkste successen van Zondag waren — behalve het bereiken van de Rijn — de verovering van Geilenkirchen en de volledige omsingeling van de vestingstad Metz. Ten Oosten van Aken kwamen de troepen van het Noordamerikaanse 1e leger ook 6½ kilometer vooruit en bereikten zij de buitenwijken van de stad Eschweiler waar thans een felle slag woedt. De Geallieerden trachten hier door te breken naar Keulen, doch de Duitsers bestrijden elke meter gronds met alle hevigheid.

Geallieerde vliegtuigen maken gebruik van het opgeklaarde weer om felle aanvallen te doen op de vijandelijke verbindingswegen. Spoorlijnen werden op wel vijftig plaatsen doorgesneden. Hedenmorgen zond de Noordamerikaanse 8e luchtmacht alweer duizend vliegtuigen boven het Westen van Duitsland.

In Hongarije vervolgen de Russen hun aanvallen ten Noord-Oosten van Boedapest alsook in het Zuiden des lands, hoewel van deze laatste opmars weinig bekend is. De stad Hatvan ten Noord-Oosten van Hongarije wordt voortdurend bedreigd en een doorbraak hier zou kunnen leiden tot een opmars naar Bratislava en Wenen.

De troepen van MacArthur op Leyte slaan felle Japanse tegenaanvallen af en hebben de vijandelijke verliezen reeds doen stijgen tot 45.000. Zelf verloren de Noordamerikanen 5691 man aan doden, gewonden en vermisten. Bommenwerpers onder MacArthurs commando plaatsten voltreffers op een Japans slagschip en een zware kruiser bij Borneo. Beide schepen werden in lichterlaaie achtergelaten.

PAASIKIVI'S PROGRAM.

De nieuwe Finse Premier Juhu Kusti Paasikivi heeft verklaard, dat het program van zijn nieuwe regering zal zijn de wapenstilstandsvoorwaarden met Rusland „nauwlettend na te leven en betere betrekkingen met de Sovjet Unie te kweken". In een vraaggesprek te Helsinki met den correspondent van het Stockholmse nieuwsblad „Tidningen" zeide Paasikivi voorts: „Het zou beter zijn mij geluk te wensen dan mij te feliciteren" (Stockholm, (AP) 18.11).

PAASIKIVI
„Gij kunt mij liever geluk wensen......"

DIENSTPLICHT IN ARGENTINIË.

De Argentijnse regering heeft een besluit uitgevaardigd, waardoor jongens en meisjes van 12 jaar af zullen worden geoefend om op 20-jarige leeftijd een tot twee jaren in het leger dienst te doen. De vrouwen zullen in een hulpcorps van het leger worden ondergebracht. Dit is een revolutionnaire stap, aangezien het Argentijnse leger op het ogenblik niet eens een verpleegsters-corps heeft (Buenos Aires, (AP) 18.11).

ZESDE OORLOGSLENING.

De zesde oorlogslening is uitgeschreven in de Verenigde Staten en de regering vroeg den Noordamerikanen in de zakken te tasten om nog 14 milliard dollar te brengen teneinde de aanval gaande te houden. Roosevelt herinnerde eraan, dat de oorlog nog niet voorbij is en noemde cijfers, welke aantonen, dat 14 milliard nauwelijks genoeg is om de onkosten van de oorlog gedurende twee maanden te dekken. In een radiorede uit het Witte Huis zeide de President gisteravond, dat in de maand November op ongeveer 7½ milliard dollar zou komen te staan of ongeveer 250 millioen dollar per dag. (Washington, (AP) 20.11).

De bedreiging van de godsdienst in Polen

De verklaring van de Noordamerikaanse Bisschoppen en het lot der Kerken in Polen.

Hoewel de Verklaring der Noordamerikaanse bisschoppen, waarvan wij heden op de voorpagina een uittreksel publiceren, met geen woord rept van Rusland, is het duidelijk, dat dit land bedoeld wordt. Want het is Ruslands merkwaardige houding inzake internationale geschillen die ten tapijte gevoerd wordt. En het is in dat land, waarvan de Noordamerikaanse bisschoppen zeggen, dat men er niet op betrouwen kan in de internationale gemeenschap, zo het zelf niet de onvervreemdbare rechten van den mens, het gezin en de minderheden in burgerlijk en godsdienstig opzicht erkent. Nog onlangs schreef Alex H. Singleton uit Londen in ons blad over de besprekingen tussen Moravski van het Poolse Comité van Nationale Bevrijding te Lublin (waar de Russen verleden week de R.K. Universiteit heropenden!) en Mikolajczyk, den Premier van de wettige Poolse regering. Wat het lot der kerken in Polen zal zijn, wanneer Ruslands plan van een nieuwe grens ongeveer langs de Curzonlinie doorgaat, houdt velen bezig en duidelijk kan men deze bezorgdheid proeven in de Verklaring der Noordamerikaanse bisschoppen. Hoe is nl. de godsdienstige situatie in Oos-Pruisen?

De Oostelijke helft van de Poolse Republiek (51,6% van het gehele gebied) door de Sovjet-Unie in September 1939 bezet en daarna door de Duitsers in Juni 1941, is voor het grootste gedeelte Katholiek. Volgens de volkstelling van 9 December 1931, waren 58,8% van deze mensen katholiek en van deze katholieken waren 33,4% van de Latijnse en 25,4% van de Byzantijnse ritus. De andere 29,3% waren Orthodoxen.

Met uitzondering van deze 88,1%, waren 1,5% van de overige inwoners Christenen. Tweederden van de bevolking van Oost-Polen waren katholiek en één-derde dissident.

In 1931 waren er 10,2% Joden op dit gebied. De Poolse natie is al in 966 katholiek geworden.

In het Zuid-Oosten bereikten de grenzen van de Poolse Staat indertijd dezelfde afstand als heden ten dage.

Spoedig daarna, in 981, werden de gronden ten Oosten van de San van Polen afgenomen door Kiev, Roethenië onder Wlodzimierz den Grote. Zij werden in 1340 tot de Poolse Republiek.

Van die tijd af bleef op dit gebied, bekend als de Halicz-landen, deel van de Poolse staat tot aan de Verdeling in 1772 toen het door Oostenrijk werd genomen.

Van de 14e eeuw af hadden Westerse invloeden op deze gebieden overwicht gehad. Gedurende de 17e en 18e eeuw geraakte de Orthodoxe Kerk, die vroeger de Zuidoostelijke gebieden overheerste, bijna al haar aanhangers aan de Katholieke Kerk kwijt. Deze ritus dagtekent sedert de Kerkvergadering van Brest in 1596. Toen Oostenrijk die landen in 1772 had ingenomen, was het Schisma al een voldongen feit en er is geen belangrijke verandering voorgevallen in de afgelopen 200 jaar behalve een zekere verandering in het aantal aanhangers van de Latijnse ritus vooral in Podolië, dat nu district Tarnopol is.

De tegenwoordige Zuidoostelijke steden, Lwów, Tarnopol en Stanislawow zijn de beste katholieke delen van Polen. Hier maken de Katholieken tussen de king, de Oosters-Katholieken omvatten een weinig meer dan 60% en de Latijns-Katholieken iets minder dan 40% van de katholieke bevolking van deze drie steden.

In het Noorden en in het Oosten in dat gedeelte van Polen, dat bezet werd door de Russen gedurende de scheidingen, is de situatie variërend. In de achttiende eeuw had Rusland tot doel de Poolse republiek te verwoesten. Petersburg trok voordeel uit het bestaan van de Orthodoxe bevolking in het Oosten van Polen en stelde zich als beschermer van dit gebied en onder dit voorwendsel achtte het zich te mengen in de Binnenlandse Zaken van Polen. De Poolse bevolking reageerde hierop door het idee van vereniging te steunen en er volgde hetzelfde verschijnsel als in de Zuidoostelijke steden. Het aantal Orthodoxen sloot zich heel spoedig bij de Oosters-Katholieken aan.

Tegen het jaar 1770 wees een godsdiensttelling van de Poolse Republiek aan, dat in het geheel van meer dan 10.000.000 Christenen in Polen, 5.500.000 waren Latijns-Katholieken, 3.900.000 Oosters-Katholieken en ternauwernood 5.000.000 Orthodoxen. Er waren 300.000 Protestanten.

Als protest tegen de eisen van Moskou, belust op verovering hebben de inwoners van Oost-Polen, of hun geboortetaal Pools, Oekraïns of Wit-Roetheens was, zich aangesloten bij de Katholieke Kerk. Het grootste gedeelte van de schismatieken sloot zich aan bij de Oosters-Katholieken. De beweging was zo algemeen, dat het ene Orthodoxe Diocees na het andere overging in Oosters-Katholieke Diocesen.

In 1790 is het aantal Orthodoxe Christenen gedaald tot 300.000 in Polen.

In 1791 is de Vier-Jarige rijksdag begonnen met hervormingen in de Orthodoxe Kerk in Polen: de kerk werd onafhankelijk gemaakt van de Metropolitane Kerk te Kiev, terrein dat al ingenomen was door Rusland; het Poolse Orthodoxe Episcopaat werd teruggebracht naar het Patriachaat te Constantinopel, dat geen anti-Poolse politiek middelpunt was.

Deze hervormingen bevestigden de vroegere tradities van de Poolse Orthodoxie in overeenstemming met de Poolse nationale beschaving. De Orthodoxe Kerk gelijk andere dissidente kerken, was nooit eenzijdig ondergeschikt aan de autoriteit van de kroon, maar gegrondvest op haar eigen overeenkomsten wetten, die door het Parlement waren goedgekeurd.

De autonome rechten van deze kerk waren geadministreerd door de bisschoppen en leken-vertegenwoordigers. De Orden hadden sterke invloed op het inwendig leven van de Poolse Orthodoxie. De koning koos degenen die de bisschopszetels zouden bezetten en nam de zorg over het kerkelijk bezit op zich.

De Poolse delingen op het einde van de 18e eeuw hebben deze ontwikkeling onderbroken.

Van deze tijd werd de Orthodoxe Kerk een instrument voor de Russificatie van de Poolse Orthodoxy die gemaakt werden tot onderdanen van den Russischen Tsaar. Geestelijken werden in groot aantal van Rusland naar de veroverde Poolse gebieden gezonden om de Orthodoxe bevolking te winnen en haar te zuiveren van de Europese invloeden.

Tsaristisch Rusland eerbiedigde Oosters Katholieken die ge-

worteld waren in de Westeuropese opvattingen niet.

Gedurende de Kosciusko-opstand in 1794 en de opstand in 1831 demonstreerden de geestelijken en aanhangers van de Oosters-Katholieke Kerk hun vurige chauvenisme en vochten schouder aan schouder met de Latijns-Katholieke bevolking tegen de Russische invallers.

Bij een oekaze van 1839 ontbond Tsaar Nicolaas I de Oosters-Katholieke Kerk op door de Russen bezette gebieden van Polen. Het mooie was, dat hij haar aanhangers in de Orthodoxe Kerk schikte!

De Katholieke parochies van de Oosterse ritus werden veranderd in Orthodoxe parochies. Het was niet zelden nodig om gewapenderhand op te treden om de mensen te verplichten deze verandering te erkennen. Bloed werd er vergoten en de gevangenissen waren vol. Menigten van hardnekkige gelovigen en weerspannige geestelijken werden naar Siberië gezonden. Het gevolg van deze gewelddaad was, dat de Oosters-Katholieke bevolking in aantal afnam tot een zeer beperkt percentage in de steden, die vroeger door Rusland werden genomen, terwijl het aantal Orthodoxe Christenen aanzienlijk toegenomen was.

De numerieke meerderheid van de Orthodoxie boven het Katholicisme was nu het duidelijkst in die gebieden, waar in de 18e eeuw de Oosters-Katholieke leer in het algemeen werd aangenomen en het Latijns-Katholicisme het minst gepropageerd werd.

Tegenwoordig kunnen die toestanden bemerkt worden in Polesië waar de Katholieke bevolking 11,3% uitmaakt van het geheel en in Wolhenië waar zij 16,2% is.

Bijna al deze Katholieken behoren tot de Latijnse ritus, terwijl de Oosters-Katholieken slechts 0,1 à 0,2% uitmaken van de gehele bevolking. De situatie in de Noordoostelijke gebieden van Polen is verschillend.

Na de Unie die in 1386 gesloten was tussen Polen en Lithauen kwam het Latijns-Katholicisme van Polen over naar Lithauen. Het verspreidde zich ook ten Oosten van Lithauen, naar gebieden, die door Polen en Wit Roethenie overheerste bij de Witiswaar het katholicisme niet aan, duidde het zelfs binnen zijn grenzen, maar beperkte en breidelde het door zijn wetten en regelinthenen bewoond werden.

De Russische Tsaar viel, weigen. Aldus is het Rooms-Katholicisme tot de huidige dag in stand gebleven in die gebieden, waar het het belangrijkste godsdienstige element bevat.

In 1931 was het Rooms-Katholicisme in de stad Bialystok 61,8% van de bevolking, in Nowogrodek 40,4% en in Wilno 62,6%. De Oosterse ritus is hier vertegenwoordigd, maar zeer beperkt.

In de gebieden waar het Karoetheense bevolking, zoals in de Oostelijke delen van het district van Wilno en in het district van Nowogrodek, is het au verdwenen ten bate van de Orthodoxie. In Nowogrodek heeft de laatste een kleine meerderheid tussen de Christelijke bevolking.

Het is duidelijk, dat de Oostelijke delen van Polen tegenwoordig een grotere Rooms-Katholieke meerderheid hebben in het Noorden in het district van Wilno en in het Zuiden in de omgeving van Lwów. Daartegenover staat, dat in Polesië en Wolhenia de Katholieken beperkt zijn tot een zeer begrensde minderheid.

Beschaving en cultuur werden den mensen van die gebieden het meest door de Katholieke Kerk geschonken, afgezien van hun taal en afkomst. Hogere opvoeding werd door de Academies van de Jezuïeten verschaft. De Academie te Wilno werd geopend in 1578 en die van Lwów in 1656. Het middelbaar onderwijs is bevorderd door het werk van de klooster-orden, de Jezuïeten, Piaristen en Basilianen (van de Oosterse ritus), de Dominicanen en de Franciscanen. Scholen bestuurd door die orden, werden over het gehele land verspreid en van de academies kwamen studenten, staatslieden, wetgevers, onderwijzers, soldaten en kunstenaars. Het is niet vreemd, dat de gedachten, gewoonten en bekwaamheden van de bevolking in dit gebied, uitgedrukt in opvattingen omtrent de zedenleer, zowel in het gezin, in politiek en in economisch opzicht zich richten in stijl en overeenstemming naar de Middeleeuwse beschaving van Athene en Rome.

Wrakstukken vliegen de lucht in te Tacloban op Leyte nadat een Japans vliegtuig een bijnatreffer plaatste op een Liberty-schip (waarvan schoorsteen en mast zichtbaar zijn) aan de kade.

CURAÇAO

DR. GRONEMEIJER, 1932—1944.

Al maanden ging het gerucht, dat Mr. Carl. Friedrich Gronemeijer, gouvernementssecretaris van Curaçao, heen zou gaan. Thans wordt het officiële onslag van onzen Gouvernementssecretaris officieel in ons blad gemeld. Weer een ambtenaar, die heen gaat. Weer een mens van betekenis, die Curaçao verlaat. Het merkwaardige trio van Gouvernement, Voetbalwereld en Kunstenaars verliest een leider. Mr. Gronemeijer was immers Gouvernementssecretaris en als zodanig de rechterhand van den Gouverneur, maar daarnaast ook Voorzitter van de Antillen Voetbalbond en Voorzitter van de Kunstkring. Al sedert 1932 was Dr. Gronemeijer Gouvernementssecretaris. Gouverneur B. W. T. van Slobbe had den jeugdigen jurist, die op het Departement van Oorlog werkte, indertijd gevonden. In 1888 te Apeldoorn geboren, studeerde Carl Friedrich in Utrecht, kwam in Februari 1931 op Curaçao aan en werd alras Referendaris ter Gouvernementssecretarie, de functie die gevoeglijk leidt tot die van Secretaris.

Zo geschiedde op 1 Mei 1932. Als Gouvernementssecretaris heeft de Heer Gronemeijer gewerkt onder drie Gouverneurs. Eerst onder Van Slobbe, toen onder Wouters, wiens landvoogdij hij van begin tot eind medemaakte en tenslotte onder Dr. Kasteel.

Als zodanig heeft de Heer Gronemeijer medegewerkt aan vele landszaken. De Gouvernementssecretarie, aan welks hoofd Dr. Gronemeijer ongeveer twaalf jaren heeft gestaan, is een van de sleutelinstanties van het bestuur onzer eilanden. Vanzelfsprekend werd Dr. Gronemeijer daarom gevraagd zitting te nemen in een groot aantal commissies, waarvan wij noemen de „Commissie bedoeld in artikel 6 van de Algemene Oorlogsongevallenregeling", welker voorzitter hij was. Dan was Dr. Groneijer ondervoorzitter van de Huurcommissie en Secretaris van de Agrarische Commissie. Ook was de Heer Gronemeijer lid van de Commissie van Toezicht op de Opvoedingsgestichten en de Commissie ter Bestudering van Staatkundige Aangelegenheden, de zg. Commissie-Oppenheim, die het decentralisatie-ontwerp opstelde.

Naast zijn ambtelijke werk combineerde Dr. Gronemeijer zowel kunst als sport in zijn persoon. Hij was voozitter van de Kunstkring en van de Antillen Voetbalbond. Vooral heeft Dr. Gronemeijer veel gedaan om rondreizende kunstenaars naar hier te doen overkomen.

Dr. Gronemeijer, die aanvankelijk met verlof in den vreemde was, zal thans niet meer terugkeren. Hij zal gaan rusten en wij wensen hem en Mevrouw Gronemeijer nog vele jaren toe in de welverdiende rusttijd, die deze ijverigen ambtenaar thans wacht.

VERENIGINGSNIEUWS.

— Katholieke Sport Centrale: De wandeltocht van de junioren ging ondanks de regen des morgens toch door. Van de meisjes wonnen de eerste prijzen: de groep van Mejuffrouw J. Sprockel en de Curom Kanariepietjes van Mejuffrouw A. Pinto.

Van de jongens: de groepen onder leiding van Frater M. Gijsbrecht en den Heer De Lannoy.

Voetballen: Union Victory Stars — Mobilia 3—1; Tropiaals Jong Suriname 1—0. De intermulo-wedstrijden zijn met het oog op de regen niet doorgegaan.

Basketball: Sithoc — Schutters 32—18.

TOCH EEN VOLKSBAD?

Naar de secretaris van de K.S.C. ons mededeelde naar aanleiding van het artikeltje „Zwemmen en Wandelen op Curaçao" zal het Bargebad direct na afloop van de oorlog gereed gemaakt worden tot een jongensbad, waaruit eventueel later een volksbad kan groeien.

OFFICIËLE BEKENDMAKINGEN.

Verlof: G. D. van der Horst, telegrafist bij de Landsradio en Telefoondienst, alhier, 4 weken; J. van der Heul, Hoofdcommies bij het Departement van Openbare Werken, alhier, 2 weken; J. M. de Windt, klerk ter Inspectie der belastingen, alhier, 2 weken; S. Pietersz, adjunct-commies ter Administratie van Financiën, 4 weken; A. O. Leeuwenthal, tijdelijk schrijver ter Inspectie der Belastingen, alhier, 2 weken.

Eervol ontslag aan: Mr. C. F. Gronemeijer, Gouvernements-Secretaris, op diens verzoek, onder dankbetuiging voor de door hem als zodanig aan den Lande bewezen diensten; met ingang van de 18de November 1944; Mevrouw I. P. Th. Gerzon, geboren Coppoolse, onderwijzeres 1ste klasse, categorie B, bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao, werkzaamgesteld aan de Wilhelminaschool voor Mulo, alhier.

Ontslag aan: A. V. Quast, tijdelijk hulpkommies der belastingen op Curaçao.

Benoeming: Mevrouw I. Ph. Th. Gerzon, geboren Coppoolse, tot tijdelijk onderwijzeres 1ste klasse, categorie B bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao en werkzaam gesteld aan de Wilhelminaschool voor Mulo alhier; J. C. Dirks, tot tijdelijk havenbeambte 1ste klasse te St. Nicolas op Aruba; Mejuffrouw A. L. G. Kwaak, tot tijdelijk kwekelinge met zelfstandige bevoegdheid bij het Openbaar Voorbereidend Onderwijs n Curaçao en werkzaam gesteld aan de Kleuterschool Prinses Irene, alhier.

Tot leden der Commissie ter bestudering en herziening der practizijns-opleiding:

Den Heer President van het Hof van Justitie, tevens Voorzitter, Administrateur van Financiën, Inspecteur van het Onderwijs: Mr. W. B. Aberson; Dr. M. F. da Costa Gomez: Mr. J. J. A. Ellis; C. W. J. Jonckheer; Mr. I. de C. Yohai, tevens Secretaris; A. W. J. Scholten, plaatsvervangend lid.

Tot leden der Personeelscommissie:

Den Heer Ir. G. Schoorl, tevens Voorzitter; E. A. Römer; A. W. J. Scholten, tevens Secretaris; W. F. M. Lampe en J. H. C. Mulders tot plaatsvervangende leden.

Tot leden der Commissies ingevolge artikel 7 lid 4 van het Kiesreglement 1938, (P.B. 1938 No. 115).

Op St. Maarten, N.G.:

De Heren: C. M. Wathey, Voorzitter, L. B. Scott; A. L. Conner; O. L. Richardson, plaatsvervangend lid.

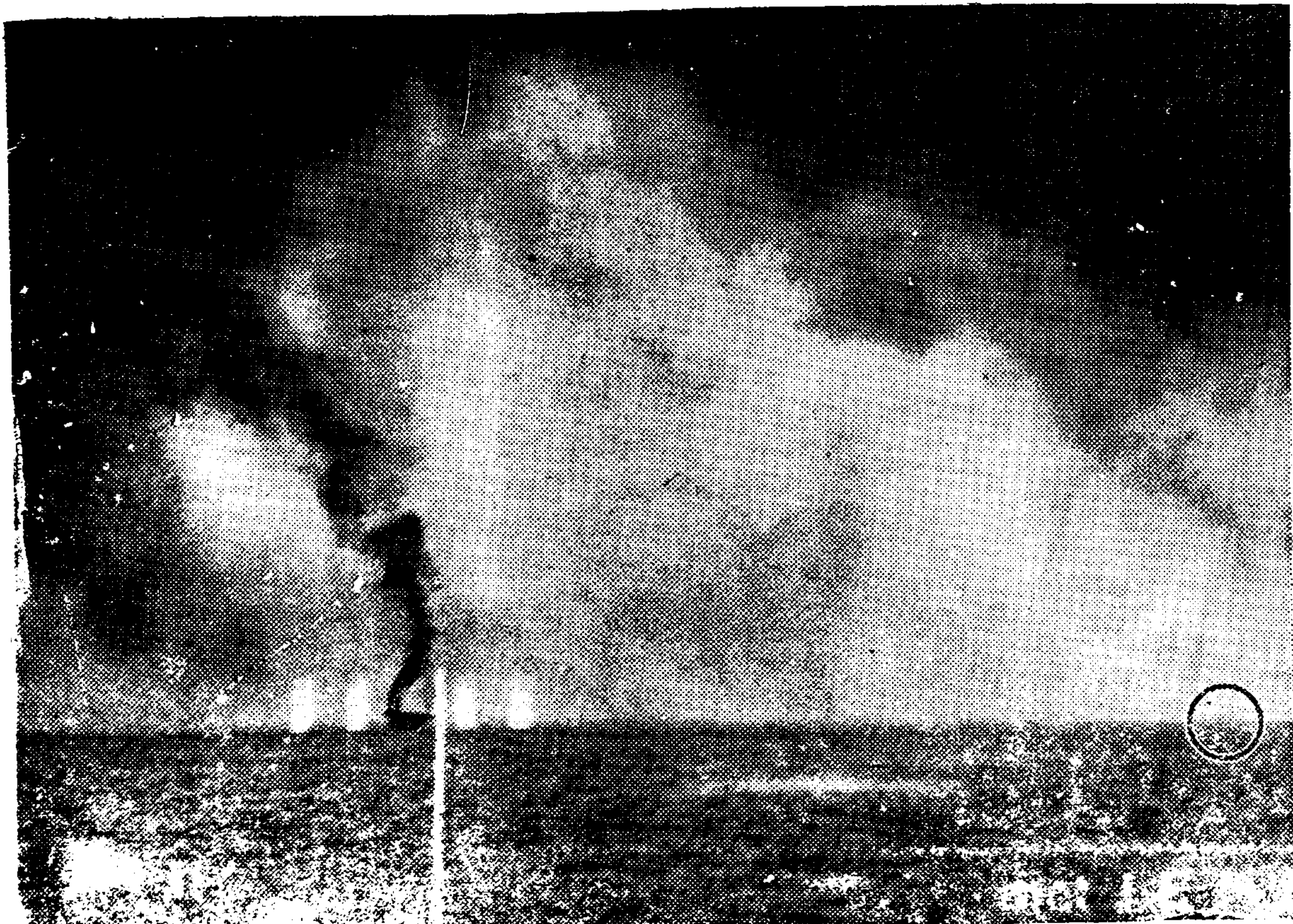
Op St. Eustatius:

De Heren Ch. E. W. Voges, Voorzitter; J. H. Hoeker; C. C. L. Sprott, en H. A. Brown, plaatsvervangend lid.

Op Saba.

De Heren M. J. Huith, Voorzitter; Lambert Hassell; W. P. M. Labega, en L. B. Halley, plaatsvervangend lid.

De wnd. Gouvernements-Secretaris,
C. J. J. Corver.

Granaten van een Japanse kruiser (de positie ervan wordt aangeduid door een cirkeltje) vallen aan weerszijden van een Noordamerikaans escorte-vliegdekschip in de tweede slag van de Philippijnen. Het vliegdekschip is bezig een rookgordijn te leggen.

DE HEER EN MEVROUW
L. M. Maduro - Bakhuis
geven met grote blijdschap kennis van de geboorte van hun dochter
Emelie Marie Florence.
St. Elizabeth Gasthuis.
Curacao, 17 November 1944.

BUITENLAND

HET RUSSISCH OFFENSIEF IN HONGARIJE.

door

Eddy Gilmore.

Harde gevechten vonden plaats ten Noord-Oosten van Boedapest om het zeer belangrijke spoorwegkruispunt Hatvan, dat de wegen beheerst, welke Noordwaarts lopen naar Centraal Slowakije en die Westwaarts naar Wenen leiden. Malinovsky's tanks en voetvolk kwamen gestadig vooruit ten Noorden van Hatvan en naderden de stad Paszto welker val Hatvan ernstig in gevaar zou brengen en de lijn naar Slowakije doorsnijden.

Volgens het laatste bericht bevinden de voorste colonnes zich binnen 16 kilometer van Paszto. Vier spoorlijnen lopen door Hatvan en ook een schitterende verkeersweg, welke aansluiting maakt met de weg van Boedapest naar Wenen.

Pazsto ligt op 21 kilometer van Noorden van Hatvan en het leek erop als Maarschalk Malinovsky's colonnes de stad zouden bestormen alsvorens een rechtstreekse aanval te doen op Hatvan hoewel Hatvan van drie zijden bedreigd wordt. Tussen Hatvan en Paszto ligt de stad Apcz, welke ook in de lijn van de aanval ligt. De verovering van Paszto of Apcz zou den Russen een spoorlijn geven naar Slowakije en de route doorsnijden, waardoor de Duitsers voorraden voeren naar het slagveld ten Noord-Oosten van Boedapest. Malinovsky's tactieken om zoveel mogelijk strijdkrachten vast te houden bij Boedapest werpt winsten af, omdat het bijna te laat is voor de Duitsers om de opening in de richting van Hatvan te sluiten. Deze bittere gebeurtenissen gaven den Hongaarsen fascisten weinig reden om de vierde verjaardag te vieren van Hongarije's aansluiting bij de as. De aankomst bij de spoorlijn, welke van Hatvan naar Slowakije loopt, zou den Sovjets een schitterende pas naar Centraal Slowakije geven — een pas welke tussen de Matra — en de Chermat-gebergten loopt.

Elke grootscheepse beweging door deze pas door het Rode leger zou de Duitsers in het Oosten van Slowakije met afsnijding bedreigen. En een opmars door deze pas met een grote strijdmacht zou de weg openen naar het Plateau van Boheme en leiden naar de flankeren van zulke doelen als Bratislava en Wenen (Moskou, (AP) 20.11).

LANDING OP FANILDO.

Een aanvullingscommuniqué van MacArthur zeide, dat Noordamerikaanse troepen zijn geland op het eiland Fanildo in de Mapia-groep ten Noord-Westen van Nieuw Guinea. Verdere bizonderheden werden voortgezet op het eiland Bras. Met de verovering van Fanildo zullen de Noordamerikanen de volledige beheersing krijgen over de gehele Mapia-groep. (Mac-Arthurs Hoofdkwartier, (AP) 19.11).

DE FRANSEN IN ELZAS.

Een communiqué van het Franse Ministerie van Oorlog zeide, dat de troepen van het Franse 1e leger onder bevel van Generaal de Lattré de Tassigny Elzas zijn binnengerukt. (Londen, (AP) 19.11).

REGERINGS-OMWENTELING IN CHINA.

Generaal Ho Ying Sjing, Minister van Oorlog in de Chinese regering sedert 1930, is vervangen door Generaal Tsjeng Tsjeng in een omwenteling, waarbij acht cabinetsposten betrokken waren. Ook Yui werd van Vice Minister verheven tot Minister van Financiën in opvolging van Dr. H. H. Kung, die zich thans in de Verenigde Staten bevindt. Generaal Tsjeng was vroeger bevelhebber van de Chinese expeditiestrijdkrachten aan het Salweenfront. Hij wordt beschouwd als een van China's beste veldheren (Tsjoengking, (AP) 20.11).

NELSONS WERKZAAMHEDEN IN CHINA.

Tsjang Kai Sjek heeft met Donald Nelson de maatregelen besproken, waardoor snelle resultaten zullen kunnen worden verkregen van de nieuw gevormde Chinese Oorlogs Productieraad. Nelson, die door een groep van Noordamerikaanse productie-deskundigen vergezeld werd, keerde Vrijdag in Tsjoengking terug met de taak China's oorlogsproductie te organiseren. Hij zeide, dat hij en de Generalissimo het volkomen eens zijn over de maatregelen, die genomen moeten worden. Voordat hij een onderhoud had met Tsjang Kai Sjek, sprak Nelson met Generaal Majoor Patrick Hurley, Roosevelts vertegenwoordiger in Tsjoengking (Tsjoengking, (AP) 18.11).

KOISO'S CABINET IS GEREED.

De radio van Tokio zeide, dat volgens het nieuwsblad „Asahi" het cabinet van Koiso thans gereed is voor „de beslissende strijd" (New York, (AP) 18.11).

REVOLUTIE IN BOLIVIA.

De Staat van beleg is afgekondigd in geheel Bolivia als gevolg van een opstandige beweging te Oruro, welke volgens de regering zou zijn onderdrukt. De regering van President Gualberto Villaroel, welke 11 maanden oud is, moest de opstand onderdrukken welke geleid werd door aanhangers van den vroegeren President Enrique Peñaranda, doch officiële verklaringen gaven te kennen, dat er nog verzet geboden wordt. Twee leger-officieren, Generaal Ovidio Quiroga en Kolonel Meliton Brito, zouden de leiders van de opstand zijn. Volgens de officiële verklaringen zouden wij op de vlucht gedreven zijn en achtervolgd worden door de regeringstroepen. Ook zou een groep opstandige troepen zich hebben overgegeven. (La Paz, (AP) 20.11).

NIEUWS VAN OVERAL.

— MacArthurs Hoofdkwartier maakte bekend, dat de eersten van de Japanse verdedigers op het eiland Bras in de Mapia-groep zijn teruggedreven naar het Noordelijk deel van het eiland.

— De Poolse troepen van het achtste leger hebben Monte Fortino genomen op 8 kilometer ten Zuiden van Faenza.

— Officieel wordt uit het Geallieerde Hoofdkwartier bekendgemaakt, dat volgens bericht van Generaal Jean Lattré de Tassigny het Franse 1e leger de Rijn bereikt heeft na een opmars door de pas van Belfort. De Rijn werd gisteravond bij het invallen van de nacht bereikt. Voorts zeide de verklaring: „Na de vijandelijke tegenstand te zijn overkomen bij het Fort le Sultert en het dorp Essert, welke de Westelijke toegangswegen naar de stad beschermden, hebben de Fransen troepen hedenmorgen de buitenwijken van Belfort bereikt".

De Noordamerikaanse 8e luchtmacht heeft hedenmorgen bijna duizend vliegtuigen boven West-Duitsland gezonden. 700 Ervan waren jagers. De vliegtuigen bombardeerden en beschoten doelen in het Ruhrgebied.

— MacArthur maakt bekend, dat de Noordamerikaanse troepen vinnige Japanse tegenaanvallen hebben afgeslagen op Leyte. Ook maakte de Generaal bekend, dat de Japanse verliezen aan doden en gewonden op Leyte sedert de invasie meer dan 45.000 man bedragen. De Noordamerikaanse verliezen bedragen 5691 aan doden, gewonden en vermisten. Vier Noordamerikaanse oorlogsschepen hebben twee eilanden in de Bonin-groep bestookt. Zware Noordamerikaanse bommenwerpers plaatsten voltreffers op een Japans slagschip en een een zware kruiser bij Borneo en lieten de schepen achter, die beide ontploften en in lichterlaaie stonden.

— Domei zeide, dat Noordamerikaanse vliegtuigen Manilla hebben aangevallen.

— Het Chinese nieuwsagentschap maakt bekend, dat de Chinese troepen de stad Mangsjih veroverd hebben op 100 kilometer van de Birmaanse grens en het derde belangrijke doel in het Salween-offensief. De andere twee doelen — Tengtsjung en Lunglin — werden reeds eerder genomen.

— Berichten uit Berlijn aan het Scandinavische Telegraafbureau (onder nazie-toezicht) zeiden, dat 200.000 Noordamerikaanse soldaten met steun van duizend tanks zich ten Oosten van Aken halverwege door de Siegfried-linie gewerkt hebben.

— Berichten die uit Duitsland sijpelen delen mede, dat Ferenc Szalasy en Dr. Joseph Tiso, respectievelijk de marionettenleiders van Hongarije en Slowakije, opdracht kregen met Himmler te gaan praten inplaats van met Hitler.

„MARVA'S".

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina heeft een Koninklijk Besluit getekend, waarbij de instelling van een Vrouwencorps voor de Nederlandse Vloot wordt goedgekeurd. Dit corps zal in dezelfde geest zijn als dat van de Noordamerikaanse Waves en de Britse Wrens. Er was reeds herhaaldelijk gevraagd om een dergelijk corps op te richten, maar eerst toen de Koningin een petitie ontving, getekend door vele Nederlandse vrouwen, die vroegen een dergelijk corps op te richten werd deze beslissing genomen. Het nieuwe corp zal heten: „Marine Vrouwen Afdeling". De leden er van zullen „Marva's" heten. Het uniform is as dat van de Britse Wrens en zij zullen ook op dezelfde wijze ingedeeld worden. De huidige plannen voorzien in mobiele en immobiele secties. De mobiele secties kunnen uitgezonden worden over de gehele wereld, waar zich bases van de Nederlandse vloot bevinden (Aneta).

DE BEVOORRADING IN NIEUW GUINEA.

De nederzettingen in het binnenland van Nieuw Guinea zijn door een dicht oerwoud van Hollandia gescheiden maar daar het slechts een korte vliegafstand betekent, worden zij sinds enige tijd door het Nederlandse luchttransportcommando in de Stille Zuidzee door de lucht van het nodige voorzien. Sinds April van dit jaar onderhoudt het commando ook een regelmatige bevoorradingsdienst tussen Hollandia en de Nederlandse posten op verschillende bevrijde eilanden zoals Morotai, Biak en Noemfoor, die alle vliegvelden bezitten. Zonder de bevoorrading door de lucht zouden de nederzettingen in het binnenland van Nieuw Guinea echter slechts beperkte voorraden kunnen krijgen langs een uiterst moeilijk begaanbare weg, die dagenlange marsen door oerwouden, moerassen en over steile bergen vergt. De Nederlandse transportvliegtuigen dalen met een snelheid van pl. m. 300 km. per uur tot op een hoogte van minder dan 70 meter om hun goederen af te leveren. Van de zijde van vliegers en bemanning vergt het grote vaardigheid om hun waren bij die snelheid onbeschadigd af te leveren. Bij elke reis die ongeveer een uur duurt, worden duizenden ponden aan goederen, waaronder post, per gekleurde parachute naar omlaag geworpen, waardoor het gemakkelijker is ze in het oerwoud terug te vinden. De Nederlandse bemanningen worden in dit werk bijgestaan door Noordamerikaanse deskundigen, die een speciale opleiding voor dit soort werk hebben gekregen (Aneta).

WAT DE JAPANNERS GEVEN.

Gealarmeerd door de toenemende druk van de geallieerden op Nederlands Oost Indië, kondigen de Japanners na een opontboud van enkele maanden, eindelijk de lang beloofde voorstellen aan voor wat zij noemen „Het aandeel van de Javaanse bevolking in hun eigen regering". Maar de voorstellen zijn lang niet zo verstrekkend. De door de Japanners gecontroleerde radio te Batavia riep om dat luitenant generaal Kamikicki, commandant van de Japanse strijdkrachten op Java, een resolutie had uitgevaardigd die de volgende maatregelen inhield:

1) De oprichting van een „assistent-chef" systeem in de districten, waardoor geschikte mannen uit het eigen volk de chefs zouden kunnen bijstaan.

2) Het ruim gebruik maken van de Centrale Raad van Advies en het houden van geregelde vergaderingen van de leden over de verschillende districten verdeeld.

3) Het aantal leden van de Centrale raad van advies uit te breiden, teneinde de positie van de raad in het politieke bestuur van het Nieuwe Java te versterken.

4) Snelle en doeltreffende maatregelen treffen voor de verbetering van het algemeen welzijn, waarbij rekening gehouden zal worden met de meningen van de autoriteiten en van het volk.

5) Stappen te nemen voor de opleiding van jonge ambtenaren, die de ruggegraat moeten worden van het volk leiding te geven.

In Nederlands Indische kringen wordt er de aandacht op gevestigd dat dit programma zeer vaag is, waar het definitieve voorstellen voor „een aandeel in hun eigen regering" en voor verbetering van de volkswelvaart, betreft. Op alle punten komt duidelijk de overheersing van de Japanse belangen tot uiting. Klaarblijkelijk zal de door de Japanners in het leven geroepen „Javaanse vereniging voor het algemeen belang" het overheersende element zijn bij het uitzoeken van de „volksvertegenwoordigers" en de „geschikte" mensen om de chefs bij te staan. (Aneta)

DE LUCHTVAART-CONFERENTIE.

Gedurende de derde week van de Luchtvaartconferentie is er een rust ingetreden, daar de Britse, Canadese en Noordamerikaanse afvaardigingen gesloten zittingen houden om tot een overeenkomst te geraken. Volgens de Canadese afgevaardigde C. D. Howe vorderden de onderhandelingen goed. Inmiddels zijn de onder-commissies bezig met het opstellen van rapporten voor de voltallige vergadering. Dit geschiedt onder voorzitterschap van oud-minister Steenberghe. Er zullen slechts aanbevelingen worden gegeven, die dan maar de verschillende landen ter goedkeuring worden gezonden. Deze rapporten zijn van technische aard en vele moeilijkheden dienden opgelost te worden (Aneta).

4 CONCESSIES VOOR PHILLIPS.

De „Sun" te New York deelde mede, dat de „Phillips Venezuelan Oil Company", een filiaal van de Phillips Petroleum Cy. vier concessies van 75.000 acres en drie percelen van 26.000 acres toegewezen kreeg: deze eigendommen bevinden zich in het Maturin-bekken in Oost Venezuela. Met de benoemingen zal weldra worden begonnen.

BOMBARDEMENT OP TIMIKA.

Kittyhawks van de Nederlandse Indische Luchtmacht hebben vijandelijke doelen gebombardeerd op Timika en veroorzaakten aldaar hevige branden (Aneta).

GEZONDE STUDENTEN.

De Nederlandse politie in het bevrijde gebied „Herrijzend Nederland" verzocht bekend te willen maken, dat de studenten van het seminarie der paters Capucijnen te Langeweg bij Breda alle gezond en wel zijn.

DE BOVENWINDSCHE STEMMEN

PATIENCE MEANS STRENGTH.

The liberation of the Netherlands is taking longer than we expected. But there are reasons. The allied Commander-in-Chief, General Eisenhower, has asked us not to be impatient, and has explained the enormous difficulties attending so mighty an enterprise, the necessity of keeping open the supply lines, and of massing the full weight of power with which we shall presently strike the foe. With this glorious end in view we will wait with all the patience we can muster. A great Frenchman wrote: „La patience est amère, mais le fruit en est doux". Surely it is for just this reason that the people of Netherlands, Belgium, France, Denmark, Norway, and the other outraged countries of Europe have been able to live through these years of bondage: it is for this that all peoples, tried as never before, bore their share of pain and loss with grim determination and patient preparation for victory over the most devilish tyrants that the world has known. Yes, please God, however bitter the bud, the fruit of our patience will be sweet.

There are signs that the resistance of the enemy in the Southwest of Netherlands is crumbling. There is also some improvement between Arnhem and the Eastern bend of the Maas. The enemy will undoubtedly make the maximum effort to oppose the Allied advance, for he well knows that just in this spot is his Achilles heel. All the strength and cunning of which he is possessed will be thrown into the effort to stem our advance through this gateway into Germany. Montgomery will probably have the toughest time since he began to drive back Rommel's African Korp from Alamein to Tunis, but when he is ready he will break through, as he invariably does.

And then — on to Berlin!

OUR FRENCH NEIGHBOURS

We have been invited to say something about the reaction of our neighbours to the liberation of France under De Gaulle and the Committee of Liberation. There is not really much to be said about it, for the French West Indian islands can hardly be said to have had a voice one way or the other in the direction of their own affairs.

When the War started in 1939 there could have been no question as to the loyalty of all the inhabitants of these islands to France and her war aims. The English and French were closest friends and we have some happy memories of those days.

When the collapse of France came, and the men of Vichy made their shameful bargain with the foe, and practically sold their birthright for a small mess of pottage, the entire aspect of things changed. There have always been some who retained their old loyalties, and were anti-Vichy from first to last. And we honour them for it. But they had to walk very warily. The majority were compelled willy-nilly to accept Vichy control, as administered by the Dictator Admiral Robert, who would have made things very unpleasant for anybody who said or did anything that could be construed as disloyal to Vichy.

All the time we are sure there was a genuine disgust for the existing Government, and the hope that De Gaulle would soon bring about the liberation of France. The talk one sometimes heard about loyalty to Pétain and trust in his promises was pure bluffing, the result of their helpless position.

Now that France is free, and the hated Nazi and his treacherous Vichy colaborators either destroyed or scattered, the reaction is what one would expect. No victim, whose bonds have been cut and gags removed, ever breathed more freely or rejoiced more fervently over his escape than the people of these French islands, who for four horrible years have been brow-beaten and cowed into inanimate mutes.

It can happen any where and to any people. Such is the power of evil men. Today, thank God, France and all her colonies are free once more, and her enemies and their hirelings have received, or will receive, their just due. The changing attitudes of a people so ruthlessly held in bondage are easily understood and forgiven when we remember how important a part „circumstances" play in all our lives. „A child of circumstance" — which of us has not at some time deserved that very human title?

TWO IMPORTANT MEASURES.

The installation of a Long-Distance Telephone Service in this island marks one of the most outstanding and progressive measures taken by the Government, and will assuredly earn the wholehearted appreciation of a greatly-favoured people. We hear that already arrangements are being made for the early establishment of this service, and we look forward to the day when the service will be opened with unusual interest and plaesure.

It has also been decided to set up in this island a properly equipped Weather Bureau Station, and we understand that our two wireless operators, Messrs. Vlaun and Gorsira have been put in charge of this new and useful department.

TO WHOM IT MAY CONCERN.

Now that we are on the pleasant topic of improvements may we offer to the powers that be a few gentle hints that we think are worthy of consideration? Once before we referred to our urgent need for more light.

We have the Wireless, an Air Field, a Weather Bureau, the promise of Long-Distance Telephone Service. Is it not in keeping with all this splendid progress that we should be able to enjoy electric lighting and heating for twentyfour hours a day instead of the meagre five?

We do not believe that under existing conditions it will be possible for the present Company to do more than it does. But the fact remains — we need more light and electric heating. Our proposition is that the Government come to our help, either by making it possible for the present Company to give us the light all day and all night, or by offering to take over the holdings and goodwill of the present Company and turn it into a Government utility concern.

Nothing is more needed than this improvement.

Watchman.

SAMENWERKING TUSSEN DE VAKBONDEN.

De centrale organisaties van de drie voornaamste vakbonden in Nederland hebben besloten om zo nauw mogelijk samen te werken teneinde hun activiteit te versterken zodat een geunifieerde ren namens de Nederlandse arbeiders. Het eerste orgaan van de drie organisaties is te Eindhoven verschenen onder de titel „Herrijzing". In het blad wordt gestreefd naar grotere eenheid organisatie het woord kan veronderling, zonder evenwel het eigen karakter op te geven, dat deel uitmaakt van de historische groei der Nederlandse vakbonden. Het Arbeidsfront, dat de Duitsers wilden vormen, werd door de Nederlandse arbeiders verworpen als ongewenst.

De leiders der vakbonden voorzien een geunifieerde actie volgens de lijn waarop de verenigde vakbonden zullen optreden voor speciale onderdelen der vakbonden en van gezamenlijke consultatieraden der plaatselijke centrale organisaties. De Nederlandse arbeiders worden opgeroepen om de handen uit de mouwen te steken en zo hard mogelijk te werken voor het gemeenschappelijk belang, aan het herstel van de Nederlandse industrie en de voorspoed van het land. Het blad „Herrijzing" prijst de Nederlandse regering omdat zij de sociale wetgeving, die door de Duitsers was afgeschaft weer hersteld heeft in het bevrijde gebied (Aneta).

De Dominicanen in het Caraïbische Gebied.

V

Dominica, waar de Indianen leefden die bekend waren om hun wreedheid, werd gekerstend door Paters Dominicanen als Raymundus Breton, bekend ook om zijn talenstudies; Philippus de Beaumont en Guillelmus Martel. In 1763 was op Dominica nog een kapel Blenkem toevertrouwd aan de Predikbroeders.

Trinidad had in de oude tijd al de zorgen van de Spanjaarden en zo noemt een bisschop van Puerto Rico Martin Vasques zich ook bisschop van Trinidad. Men weet nog niets over hun activiteit daar.

In de vorige eeuw werkten er de Franse Paters van Lyon en later de Ierse Paters onder leiding van de Dominicaanse bisschoppen J. Conin (1863), die het tweede concilie hield van de Caraïbische eilanden, Flood (1889), Dowling (1909), Ryan (1937).

Ook werkten hier verschillende Nederlandse Paters Dominicanen zoals Pater Selbach en Pater Tornant, de laatste bij de melaatsen, terwijl er nu nog Pater Ten Brink werkzaam is.

Op het eiland Trinidad zijn ook Zusters Dominicanessen van de tweede orde die een zuiver contemplatief leven lijden.

Grenada is toevertrouwd aan de zorg van de Engelse Dominicanen. Het eiland vond zijn geschiedschrijver in Pater Bresson, zoals men boven zag. Zijn boek gaat over de jaren 1649 en 1659. Het geeft het harde leven weer der kolonisten. Een modern Noordamerikaan merkt op, dat zijn boek allesbehalve geschikt zou zijn om als propectus te dienen voor een onderneming met als doel kolonisten voor Grenada aan te werven.

St. Kruis kende Dominicanen tot het jaar (1696)? Zij zorgden vandaar ook voor het eiland **St. Thomas** waar de Heilige Dominicaan Ludovicus Bertrandus zou gepreekt hebben. Labat bezocht later al die eilanden.

Barbados zag ook Dominicanen nl. Ierse Dominicanen, die na de vervolging van 1641 daarheen verbannen werden. Een verschrikkelijke straf in die dagen. Gods wegen zijn wonderbaar, misschien hebben zij onder het volk nog veel goed kunnen doen.

In de vorige eeuw werd dit eiland gevoegd bij het Vicariaat van Brits Guyana en kwam het te staan onder den Dominicaanzen prefect John Thomas Hynes.

Ook de geestelijke zorg voor het eiland **Tobago** bij Trinidad, een eiland vroeger bij Nederland behorend, kwam in handen der Dominicanen, toen zij in de vorige eeuw de zorg voor Trinidad op zich namen.

Het eiland **Margarita** viel vroeger ook onder de jurisdictie van de Dominicaanse bisschoppen van Puerto Rico. Men weet hoe op de kust van Venezuela enkele paters als slachtoffers vielen aan de haat, die de Indianen tegen al wat blank was koesterden.

In de oude dagen werd **St. Eustatius** niet slechts aangedaan door Père Labat, doch ook de Dominicaan Guillelmus Jacobs vroeger werkzaam op Curaçao bezocht het.

Als later de Franse revolutie komt en alle orders opheft, dan voelt men de gevolgen in de West verschrikkelijk.

Curaçao en Aruba.

Het eiland Curaçao viel oorspronkelijk onder de bisschoppen van Coro, die het ook bezochten en zo zag Aruba in de Spaanse tijd al een bisschop om het Heilig Vormsel toe te dienen. Later kwamen er sporadisch Dominicanen: Robles Herrera, Rieu, Gambier, Jacobs enz.

Men had de door de Jezuïeten verlaten missie niet over kunnen nemen, doch nam de missie in het jaar 1868 aan, en werkt als zodanig nu op al de zes Caraïbische Eilanden, waarbij nog komen sinds 1915 het Franse gedeelte van St. Maarten en St. Bartholémy.

Men kende in de Curaçaose Missie aanvankelijk ook Dominicaanse Broeders, terwijl er evenals op Trinidad ook Dominicanessen werken.

* * *

De Dominicanen en de Slaven.

Geheel de invloed is nog niet samen te vatten, men kan beginnen met een Vittoria, die door zijn studie over het internationaal recht op het doen en laten der Spanjaarden in de West enigszins trachtte invloed te oefenen. Het verhaal, dat het asiento, het contract om mensen uit Afrika naar hier over te voeren met de kooplui uit Genua, Grillo en Lomelin, zou gesloten zijn (1663), door den Paters Dominicanen krachten te geven op hun plantages lijkt wel zeer ongelovig. Deze bewering wordt ook niet gestaafd door het werk van den Pater Scelle. Wel is Pater Juan de Castro onderhandelaar, doch den zouden de bezittingen van de Dominicanen wel geweldig geweest moeten zijn, om zoveel duizenden slaven aan het werk te kunnen zetten. Zeker, men had op de plantages, ook op de plantages in eigendom van geestelijken, slaven, doch een asiento gaat over een vervoer, een levering van duizenden per jaar.

Men ziet in het verdere verloop van de geschiedenis van dit asiento, dit contract, dan ook wel, dat men verzoekt aan den Pater zich er niet meer in te mengen, in het klooster te blijven en geen zaken te doen. Dit was een beter standpunt in deze.

Verschillende Dominicanen preekten dan ook tegen de slavernij. Scelle noemt het optreden van de Orde in deze een glorie voor de Orde, zo schreef o.a. Pater Thomas Mercado tegen de slavernij. In de zaak, tegen het verlenen van een asiento aan den Nederlander Coymans schijnt ook de Dominicaan Ignacio Muñoz als bekend in alle Nederlandse bezittingen zich geroerd te hebben. Het asiento werd Coymans werkelijk afgenomen.

Het is nog niet duenlijk om een algemene indruk te geven. De eerste generaal, die het missiegebied van de Caraïbische Zee bezocht, was de Nederlandse Dominicaan Ludovicus Theissling.

Pater Thomas de Berlanga die de banaan van de Canarische Eilanden op Santo Domingo zou hebben ingevoerd, is ook een Dominicaan geweest.

Verschillende geschriften van Dominicanen hadden, zoals wij reeds opmerkten, het Caraïbische gebied tot onderwerp.

Schreef De las Casas verschillende werken en een algemene geschiedenis van Amerika, Julianus Garces trachtte door geschriften bij den Paus voor de rechten van de Indianen op te komen. Verdere geschiedschrijvers zijn Reginaldus de Lizarraga en Gregorius Garcia; beschrijvingen van zeden en gewoonten gaven Thomas Ortiz en Thomas de St. Martino. Verder zijn er verschillende taalgeleerden onder hen. Voor het Caraïbische gebied viel te noemen Raymundus Breton; men gaf catechismussen uit in de volkstaal en het was zelfs niet mogelijk als missionaris in deze streken te werken, zo men niet bewezen had de taal te kennen. Er werd geen permissie gegeven voor hen, die met de taal onbekend waren.

Op het concilie van Trente werd natuurlijk ook wel gesproken over de nieuwe wereld. Zo bijvoorbeeld als het gaat over de vaststelling van de kerkelijke huwlijksvorm, dan zijn de missionarissen voor de vorm „trouwen voor pastoor en twee getuigen en geen geheime huwelijken", daar ze wisten, hoe daar in de nieuwe wereld door de kolonisten misbruik van werd gemaakt.

Vitoria, de beroemde voorloper van Hugo de Groot, had in de persoon van Frater Matheus de Paz († 1517-, van wien een werk bekend is getiteld „De dominio regum Hispaniae super Indios".

Litteratuur.

Catholic Directory of the West Indies, 1916, Trinidad.

The European Nations in the West Indies, Newton, London, 1933.

Notes sur l'Histoire réligieuse d'Haïti, Cabon, Port au Prince, 1933.

Los Obispos de la Orden Dominicana en América, Mesanza Einsiedeln, 1939.

Op Heilige Tochten, v.d. Oudenrijn, Nijmegen, 1918.

A History of the catholic church in Jamaica, Delany, New York, 1930.

Histoire des Maitres Generaux, Mortier, Paris, 1914.

La traite Negrière, Scelle, Paris, 1906.

Compendium Historiae Ordinis Praedicatorum, Walz, Rome, 1930.

Gouden Jubileum der Dominicaner Missie op Curaçao, Gijlswijk e.d., Nijmegen, 1920.

La Bula In Apostolatus Culmine, Ciudad Trujillo, 1944.

French Pioneers in the West Indies, Crouse, New York, 1944.

Kerkgeschiedenis Curaçao, Brada, 1944 (La Union).

La Martinique de la Vigne, Nantes, 1935.

Tricentenaire des Antilles, J. Rennard, Fort de France, 1935.

Essai Bibliographie, Rennard, Paris 1931.

Les Etapes de la Guadeloupe Réligieuse, Guilbaud Busse Terre, 1935.

Slot